

מבחן מסכם – רמה גבוהה – מחווה

משך המבחן: 45 דקות • סך הכול 100 נקודות • קראו את הקטע בעיון. בשאלות הפתוחות הסבירו את תשובתכם.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א': הבנת הנקרא	40	
חלק ב': ידע ומושגים	35	
חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א': הבנת הנקרא (40 נק')

1 בחרו את התשובה הנכונה. (6 נק')

- א. מתי קרה הסיפור?
- כמה ימים לפני יום הכיפורים • בחנוכה • ביום ירושלים
- ב. מה גרם, לדעת איתי, לנפילת המגדל?
- הרוח • אורי שנגע במגדל • המורה
- ג. איזה כלל קבעו החברים בסוף?
- לא לבנות עוד מגדלים • לפני שמוסיפים קומה – שואלים את השותף • כל אחד בונה לבד

2 איתי אומר לעצמו «אני בכלל לא אשם», ובכל זאת כותב «אני מצטער». מה אפשר להסיק מכך עליו? (8 נק')

תשובה אפשרית: שהחברות חשובה לו יותר מלהיות צודק; הוא הבין שגם לו היה חלק (הוא צעק והיה עצבני) והחליט לעשות את הצעד הראשון.

3 נכון או לא נכון? ענו לפי הקטע. (6 נק')

- א. רק אחד מן החברים ביקש סליחה. **לא נכון** – שניהם כתבו מכתבי סליחה
- ב. אורי הודה שנגע במגדל אחרי שאיתי ביקש שלא. **נכון**
- ג. החברים לא דיברו זה עם זה גם למחרת. **לא נכון** – למחרת הם החליפו מכתבים, צחקו ובנו מגדל חדש

4 השוו בין שני המכתבים: מה דומה בהם, ובמה כל מכתב מודה בחלק אחר של המריבה? (8 נק')

תשובה אפשרית: דומה: בשניהם יש בקשת סליחה והצעה לבנות שוב יחד. שונה: איתי מודה שצעק והיה עצבני; אורי מודה שנגע במגדל אחרי שביקשו ממנו שלא.

5 האם הכלל שקבעו החברים בסוף הוא «תיקון»? הביעו עמדה ונמקו אותה בשני נימוקים. (12 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: עמדה ברורה (2 נק'); שני נימוקים מבוססים (4 נק' כל אחד), למשל: כן - הכלל מונע מריבה דומה בעתיד; כן - הוא מלמד להתחשב בשותף ולשאול לפני שפועלים. (12 נק')

חלק ב': ידע ומושגים (35 נק')

1 השלימו בלי מחסן. (8 נק')

- א. בשנה מעוברת מוסיפים את חודש **אדר ב'**.
- ב. את ההבדלה עושים ב**מוצאי** שבת.
- ג. הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים נקראים «עשרת ימי **תשובה**».
- ד. בירושלים חוגגים «**שושן** פורים» בט"ו באדר.

2 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים. (8 נק')

- א. כשבחודש הקודם יש 30 ימים, ראש החודש נמשך יומיים. **נכון**
- ב. את בית המקדש הראשון בנה דוד המלך. **לא נכון** - את בית המקדש הראשון בנה שלמה המלך
- ג. על הסביבון בישראל כתוב נ ג ה ש. **לא נכון** - על הסביבון בישראל כתוב נ ג ה פ - «נס גדול היה פה»
- ד. יום הזיכרון ליצחק רבין חל ב"ב בחשוון. **נכון**

3 התאימו לכל מקור את החג או היום שהוא קשור אליו. (6 נק')

טור ב

טור א

1 שבת

1. «זכור את יום השבת לקדשו»

3 יום ירושלים

2. «ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים»

4 יום הזיכרון ליצחק רבין

3. «ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו»

2 פורים

4. «אוהב שלום ורודף שלום»

4 השלימו את הטבלה. (7 נק')

חג או יום	תאריך	סמל או מנהג
יום הכיפורים	י' בתשרי	צום, בגדים לבנים, תקיעת שופר בסוף נעילה
חנוכה	כ"ה בכסלו	חנוכייה
יום ירושלים	כ"ח באייר	טקסים, טיולים בעיר, שירת «ירושלים של זהב»

5 בחרו את התשובה הנכונה. (6 נק')

א. מדוע חגים רבים חלים בט"ו בחודש?

- כי אז הירח מלא • כי אז מתחיל החודש • כי זה יום שבת

ב. מדוע מוסיפים חודש בשנה מעוברת?

- כדי שיהיו יותר חגים • כדי שפסח יחול תמיד באביב • כי הירח נעלם

ג. בכמה נרות משתמשים בערב השביעי של חנוכה, כולל השמש?

- 7 • 8 • 9

חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב (25 נק')

1 השוו בין יום הכיפורים לבין יום הזיכרון ליצחק רבין. (8 נק')

נושא	יום הכיפורים	יום הזיכרון ליצחק רבין
תאריך	י' בתשרי	י"ב בחשוון
ערך מרכזי	חשבון נפש, סליחה ותיקון	הידברות, מחלוקת בדרכי שלום, דמוקרטיה
מה כל אחד מאיתנו יכול לעשות?	לבקש סליחה ולתקן את מעשיו	להתווכח בכבוד, להקשיב ולהתנגד לאלימות

2 פורים ושבת הם שני ימים של שמחה. הסבירו כיצד כל אחד מהם דואג גם לאחרים, ולא רק לנו. (7 נק')

תשובה אפשרית: פורים: מתנות לאביונים דואגות שגם מי שזקוק ישמח, ומשלוח מנות מחזק חברות. שבת: לפי התורה גם העובדים ובעלי החיים נחים. שני הימים מלמדים ששמחה ומנוחה הן לכולם.

3 יש אומרים: «מספיק לבקש סליחה פעם בשנה, ביום הכיפורים». האם אתם מסכימים? כתבו 4 שורות והביאו שני נימוקים. (10 נק')

תשובה אפשרית: מחוץ: עמדה ברורה (2 נק'); שני נימוקים (3 נק' כל אחד), למשל: לא מסכים - כדאי לבקש סליחה מיד אחרי שפוגעים, כדי שהחבר לא יישאר פגוע; יום הכיפורים הוא הזדמנות לחשבון נפש, אבל תיקון אפשר לעשות כל יום; כתיבה בהירה (2 נק').